

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 609/2025-22

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Molnára a sudcov Ľuboša Szigetihó (sudca spravodajca) a Petra Straku v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľov 1. [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], 2. [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], 3. [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], 4. [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], 5. [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], 6. [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], 7. [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], 8. [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], 9. maloletého [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného matkou, sťažovateľkou v šiestom rade, a 10. [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpených JUDr. Dušan Serek advokátska kancelária, s.r.o., Pri zdravotnom stredisku 608, Lokca, proti postupu Okresného súdu Námestovo v konaní vedenom pod sp. zn. 19C/48/2024 (pôvodne vedenom pod sp. zn. 10C/59/2013) v období po právoplatnosti nálezú Ústavného súdu Slovenskej republiky č. k. III. ÚS 35/2021-28 z 13. mája 2021 takto

rozhodol:

1. Postupom Okresného súdu Námestovo v konaní vedenom pod sp. zn. 19C/48/2024 (pôvodne 10C/59/2013) **bolo porušené** základné právo sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v období po právoplatnosti nálezú Ústavného súdu Slovenskej republiky č. k. III. ÚS 35/2021-28 z 13. mája 2021.
2. Sťažovateľom **priznáva** finančné zadosťučinenie každému v sume po **800 eur**, ktoré im **je** Okresný súd Námestovo **povinný** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezú.
3. Sťažovateľom **priznáva** náhradu trov právneho zastúpenia v sume **2 574,74 eur**, ktorú **je** Okresný súd Námestovo **povinný** zaplatiť právnomu zástupcovi sťažovateľov do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezú.

4. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Skutkový stav a sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu bola 12. septembra 2025 doručená ústavná sťažnosť sťažovateľov, ktorou namietajú porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom okresného súdu v namietanom konaní v období po právoplatnosti nálezú ústavného súdu č. k. III. ÚS 35/2021-28 z 13. mája 2021. Sťažovatelia požadujú priznanie finančného zadosťučinenia po 1 000 eur a náhrady trov konania. Rovnako žiadajú, aby ústavný súd prikázal konať okresnému súdu bez zbytočných prietahov.

2. Ústavnú sťažnosť ústavný súd uznesením č. k. II. ÚS 609/2025-16 zo 17. novembra 2025 prijal podľa § 56 ods. 5 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie v celom rozsahu.

3. Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že na okresnom súde prebieha sporové konanie, v ktorom sťažovatelia vystupujú v pozícii žalobcov. Žaloba bola podaná na okresnom súde 30. decembra 2013. V tom čase sa konanie viedlo na okresnom súde pod sp. zn. 10C/59/2013. Konanie po kasácii Najvyšším súdom Slovenskej republiky ako dovolacím súdom a následne Krajským súdom v Žiline ako odvolacím súdom sa vedie pred okresným súdom pod novou spisovou značkou 19C/48/2024. V spore už bolo nálezom ústavného súdu č. k. III. ÚS 35/2021-28 z 13. mája 2021 (právoplatnosť 27. máj 2021) konštatované porušenie práv sťažovateľov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd zároveň prikázal v predmetnom spore konať bez zbytočných prietahov. Okresný súd 8. apríla 2021 vyhlásil vo veci rozsudok č. k. 10C/59/2013-628, ktorý následne doplnil doplniacim rozsudkom č. k. 10C/59/2013-690. O odvolaní sťažovateľov ako žalobcov rozhodol krajský súd rozsudkom č. k. 7Co/157/2021-702, 7Co/158/2021 z 19. januára 2022 tak, že predmetný rozsudok v znení doplnacieho rozsudku potvrdil a žalovaným priznal proti všetkým žalobcom nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu. Sťažovatelia podali proti predmetnému rozsudku krajského súdu dovolanie, o ktorom rozhodol najvyšší súd uznesením sp. zn. 4Cdo/163/2022 z 29. novembra 2023 tak, že napadnutý rozsudok krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Krajský súd uznesením č. k. 7Co/7/2024-828, 7Co/8/2024-828 z 13. marca 2024 napadnutý rozsudok okresného súdu v znení doplnacieho rozsudku zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Okresný súd do podania ústavnej sťažnosti vo veci nerozhodol.

II.

Vyjadrenie okresného súdu

4. Predsedníčka okresného súdu listom sp. zn. SprV 427/25 z 25. novembra 2025 zaslala vyjadrenie k ústavnej sťažnosti, v ktorom okrem úvodného popisu priebehu konania uviedla, že v súvislosti s nálezom ústavného súdu č. k. III. ÚS 35/2021-28 z 13. mája 2021 bol v napadnutom konaní nariadený dohľad nad plynulosťou konania, ktorý je v pravidelných lehotách vykonávaný

i v súčasnosti. K námietke sťažovateľov, že sa vo veci nekoná bez zbytočných prietáhov, predsedníčka okresného súdu uviedla, že vo veci skutočne nebolo od jej zrušenia odvolacím súdom nariadené pojednávanie. Upriamuje však pozornosť na to, že k absencii nariadenia pojednávania nedošlo v dôsledku subjektívnych dôvodov, ale tým, že vec bola v rámci prerozdelenia vecí po zákonom sudcovi, ktorý nastúpil na otcovskú dovolenku, pridelená zastupujúcej sudkyňi spolu s ďalšími vecami a vzhľadom na to, že v napadnutom konaní ide o vec skutkovo a právne zložitú, spis má viac ako 1000 listov, naštudovanie predmetnej veci zastupujúcou sudkyňou si vyžadovalo dlhší časový priestor.

5. Predsedníčka okresného súdu taktiež popisuje postupy zastupujúcej sudkyne, ktorá sa (v zmysle pokynu odvolacieho súdu, ktorý vo svojom zrušujúcom rozhodnutí uviedol, že je potrebné vykonať ďalšie dokazovanie na účely vysvetlenia súvislostí s duálnym zápisom vlastníctva pre dve katastrálne územia k rovnakým parcelám) rozhodla pre osobnú konzultáciu s Okresným úradom Tvrdošín, katastrálnym odborom. Požadovanou súčinnosťou s okresným úradom a zabezpečením dokladov odôvodňuje dlhšiu nečinnosť konajúceho okresného súdu.

6. Ústavný súd podľa § 58 ods. 3 zákona o ústavnom súde vec prejednal a rozhodol bez nariadenia ústneho pojednávania, pretože na základe obsahu podaní a vyžiadaného spisu dospel k záveru, že od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

III.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

7. Podstatu ústavnej sťažnosti sťažovateľov tvorí námietka, že postupom okresného súdu v napadnutom konaní došlo k porušeniu základného práva sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

8. Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou „Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu.“ (IV. ÚS 221/04).

9. Základnou povinnosťou súdu a sudcu je zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

10. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietáhom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitost' veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) ústavný súd v rámci prvého kritéria prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa. Podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj sťažnosť sťažovateľov.

11. Pokiaľ ide o kritérium, ktorým je právna a faktická zložitosť veci, ústavný súd konštatuje, že už v predchádzajúcom náleze ústavný súd vyhodnotil predmet konania o určenie vlastníckeho práva za procesne komplikovanejší, ktorý vyžaduje zložitejšie dokazovanie. To môže mať objektívne vplyv na určité predĺženie konania. Na právnu zložitosť veci poukázal okresný súd, toto tvrdenie však bližšie neodôvodnil.

12. Vo vzťahu k správaniu sťažovateľov ústavný súd konštatuje, že sťažovatelia sa o predĺženie napadnutého konania sami nepričinili.

13. Napokon sa ústavný súd zaoberal hodnotením postupu okresného súdu v napadnutom konaní, pričom vychádzal zo svojej ustálenej judikatúry, v zmysle ktorej zbytočné prietahy v konaní môžu byť zapríčinené nielen samotnou nečinnosťou všeobecného súdu, ale aj jeho neefektívnou činnosťou, teda takým konaním, ktoré nevedie efektívne k odstráneniu právnej neistoty (II. ÚS 32/03, IV. ÚS 267/04, IV. ÚS 182/08).

14. Z popísaného priebehu konania okresným súdom vo vyjadrení k ústavnej sťažnosti a z vyžiadaného spisu sp. zn. 19C/48/2024 ústavný súd zistil, že v konaní vedenom pôvodne pod sp. zn. 10C/59/2013 bolo nálezom ústavného súdu č. k. III. ÚS 35/2021-28 z 13. mája 2021 rozhodnuté o porušení práv sťažovateľov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd prikázal okresnému súdu konať bez zbytočných prietahov a priznal sťažovateľom finančné zadostučinenie po 700 eur. Nález nadobudol právoplatnosť 27. mája 2021. V pôvodnom konaní okresný súd vydal rozsudok č. k. 10C/59/2013-628 z 8. apríla 2021, ktorý nadobudol právoplatnosť 1. marca 2022 v spojení s rozsudkom krajského súdu č. k. 7Co/157/2021-702, 7C/158/2021 z 19. januára 2022. Proti rozsudku odvolacieho súdu podali žalobcovia dovolanie, o ktorom rozhodol najvyšší súd uznesením sp. zn. 4Cdo/163/2022 z 29. novembra 2023 tak, že už označený rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie. Rozsudkom krajského súdu č. k. 7Co/7/2024-828, 7Co/8/2024 z 13. marca 2024 bol zrušený rozsudok okresného súdu z 27. apríla 2021 v spojení s dopĺňacím rozsudkom z 27. apríla 2021 a ďalším dopĺňacím rozsudkom z 12. októbra 2021 a vec mu bola vrátená na ďalšie konanie. Odvolací súd dospel k záveru, že súd prvej inštancie nevykonal dokazovanie spôsobom, ako mu ukladá Civilný sporový poriadok, dôsledne sa nezaoberal tvrdeniami, skutočnosťami a dôkazmi, ktoré mohli mať význam pre rozhodnutie vo veci. Dňa 14. mája 2024 bola vec na okresnom súde zapísaná pod novú spisovú značku (označenú v záhlaví tohto nálezu).

15. V predmetnom konaní po vrátení veci okresnému súdu od mája 2024 nebolo konajúcim súdom do podania ústavnej sťažnosti nariadené pojednávanie.

16. Namietané konanie od právoplatnosti nálezu ústavného súdu č. k. III. ÚS 35/2021-28 z 13. mája 2021 do podania ústavnej sťažnosti trvá viac ako 4 roky a 4 mesiace. Celková dĺžka konania je 12 rokov.

17. Príkaz ústavného súdu všeobecnému súdu konať vo veci bez zbytočných prietahov nemá charakter odporúčania. Nerešpektovanie takéhoto príkazu spôsobuje ujmu nielen samotnému sťažovateľovi, ale aj spochybňuje dôveru verejnosti v súdny systém a vo výkon spravodlivosti (I. ÚS 92/2022). Okresný súd v priebehu uplynulých 19 mesiacov nenariadil ani jedno pojednávanie, pričom tento postup odôvodňoval jednak zmenou zákonného sudcu, ale aj potrebou konzultácie s okresným úradom. Takéto (ne)konanie okresného súdu je potrebné hodnotiť ako

nesústredené, ktoré sa vyznačuje zbytočnými priet'ahmi s poukazom aj na to, že personálne obsadenie súdu, jeho organizácia či vysoký počet vecí v príslušnom oddelení, ako ani optimalizácia súdnictva nie sú dôvodmi, pre ktoré by malo byť ospravedlnené, tolerované a ústavne udržateľné porušovanie základného práva s'ťažovateľ'ov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (II. ÚS 631/2025).

18. Ak po využití riadnych, ale aj mimoriadnych opravných prostriedkov dôjde napokon až k zrušeniu rozsudku prvoinštančného súdu z dôvodu procesných alebo hmotnoprávných pochybení a k vráteniu veci na ďalšie konanie, uvedené ide v zásade na ťarchu súdu, ktorému bolo dané rozhodnutie zrušené (I. ÚS 221/2022). Napadnutý rozsudok okresného súdu z 27. apríla 2021 v spojení s dopĺňacím rozsudkom z 27. apríla 2021 a ďalším dopĺňacím rozsudkom z 12. októbra 2021 bol zrušený krajským súdom z dôvodu procesných pochybení a vec bola vrátená okresnému súdu na nové konanie. Na základe toho obdobie od právoplatnosti predchádzajúceho nálezu ústavného súdu po vrátenie spisu z krajského súdu po zrušení rozsudku súdu prvého stupňa je potrebné vyhodnotiť ako neefektívne konanie.

19. S ohľadom na uvedené ústavný súd konštatuje, že z dôvodu nesústredeného a neefektívneho postupu okresného súdu v napadnutom konaní došlo k porušeniu základného práva s'ťažovateľ'ov na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a ich práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku nálezu).

IV.

K návrhu na vyslovenie príkazu konať vo veci

20. S'ťažovatelia navrhujú, aby ústavný súd prikázal okresnému súdu vo veci konať bez zbytočných priet'ahov.

21. Podľa § 133 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde ak porušenie práv alebo slobôd vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

22. Ústavný súd nálezom č. k. III. ÚS 35/2021-28 z 13. mája 2021 prikázal okresnému súdu, aby v napadnutom konaní konal bez zbytočných priet'ahov. Keďže o návrhu na prikázanie vo veci konať ústavný súd už rozhodol, návrhu na prikázanie okresnému súdu vo veci konať nevyhovelo (bod 4 výroku nálezu).

V.

Primerané finančné zadost'učinenie

23. S'ťažovatelia žiadajú v petite ústavnej s'ťažnosti priznať primerané finančné zadost'učinenie každému vo výške 1 000 eur.

24. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie s'ťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

25. Podľa § 123 ods. 2 zákona o ústavnom súde, ak sa s'ťažovatelia domáhajú primeraného finančného zadost'učinenia, v ústavnej s'ťažnosti uvedú rozsah, ktorý požadujú, a z akých dôvodov sa ho domáhajú. Z § 135 ods. 1 zákona o ústavnom súde vyplýva, že ak ústavný súd prizná s'ťažovateľ'ovi primerané finančné zadost'učinenie, orgán verejnej moci, ktorý porušil základné

práva a slobody sťažovateľa, je povinný sťažovateľovi priznané finančné zadosťučinenie zaplatiť do dvoch mesiacov od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

26. Pri rozhodovaní o primeranom finančnom zadosťučinení ústavný súd vychádza zo zásad spravodlivosti, z ktorých vychádza aj ESLP, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

27. Ústavný súd konštatuje, že vyslovený zásah do základného práva sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, resp. práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote si vyžaduje priznanie finančného zadosťučinenia. Ústavný súd však považuje sťažovateľmi požadovanú sumu finančného zadosťučinenia za neprimeranú, resp. preexponovanú a na tomto mieste pripomína, že ESLP akceptuje priznávanie primeraného finančného zadosťučinenia v sume, ktorá nie je neprimeraná, hoci by bola nižšia než suma priznávaná ESLP (porovnaj Ivan a Martin Medić proti Chorvátsku, rozhodnutie z 5. 2. 2009, č. 55864/07; Roje proti Chorvátsku, rozhodnutie z 25. 6. 2009, č. 8301/06).

28. Vzhľadom na konštatované zbytočné prietahy v postupe všeobecného súdu v napadnutom konaní, berúc do úvahy najmä charakter predmetu konania a jeho význam pre sťažovateľov, teda to, čo je pre sťažovateľov „v stávke“, ako aj celkovú dĺžku napadnutého konania, resp. obdobie právnej neistoty sťažovateľov, neefektívnosť všeobecného súdu a všetky okolnosti daného prípadu, majú na pamäti, že cieľom priznania primeraného finančného zadosťučinenia je len zmiernenie ujmy pocitovanej z porušenia základných práv alebo slobôd zaručených ústavou, resp. záväznou medzinárodnou zmluvou, ústavný súd považoval priznanie finančného zadosťučinenia v sume 800 eur pre každého zo sťažovateľov za primerané (bod 2 výroku nálezu). Vo zvyšnej časti návrhu na priznanie finančného zadosťučinenia nevyhovel (bod 4 výroku nálezu).

VI.

Trovy konania

29. Zistené porušenie základných práv sťažovateľov odôvodňuje, aby im okresný súd podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde nahradil trovy konania, ktoré im vznikli zastúpením advokátom. Výška náhrady bola určená podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby je jedna štvrtina priemernej mzdy za predchádzajúci polrok (185,50 eur; § 1 ods. 3 v spojení s § 11 ods. 3 vyhlášky). Vzhľadom na to, že ide o právne zastúpenie viacerých (10) sťažovateľov, základná sadzba sa znižuje u každého zo sťažovateľov podľa § 13 ods. 2 vyhlášky o 50 % (185,50 eur jeden úkon právnej služby). Tento mechanizmus zníženia odmeny ústavný súd použil, ale len pri prvom úkone právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia) a náhrada za tento úkon predstavuje 2 040,90 eur, spolu s režijným paušálom 10 x 14,84 eur sumu 2 188,90 eur. Vo vzťahu k zvyšným úkonom právnej služby (podanie ústavnej sťažnosti) ústavný súd priznal náhradu trov ako pri jednom sťažovateľovi. Pri týchto úkonoch dominuje aspekt rovnakého obsahu. Náhrada trov tak predstavuje 1 x 371 eur spolu s náhradou podľa § 16 ods. 3 vyhlášky 1 x 14,84 eur, teda spolu sumu 385,84 eur. Ústavný súd tak priznal sťažovateľom náhradu trov konania v celkovej výške 2 574,74 eur.

30. Priznanú náhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť právnenmu zástupcovi sťažovateľov do 2 mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 Civilného sporového poriadku).

31. Podľa čl. 133 ústavy toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 11. marca 2026

Peter Molnár
predseda senátu